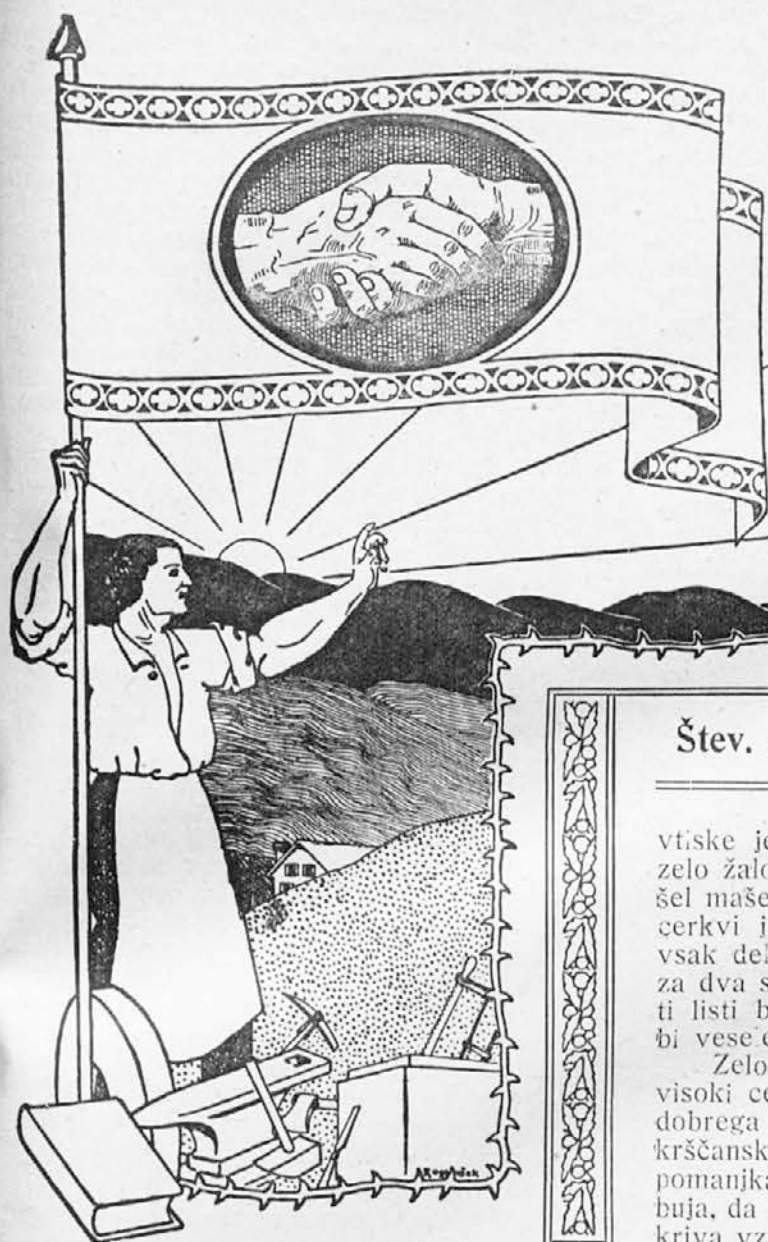
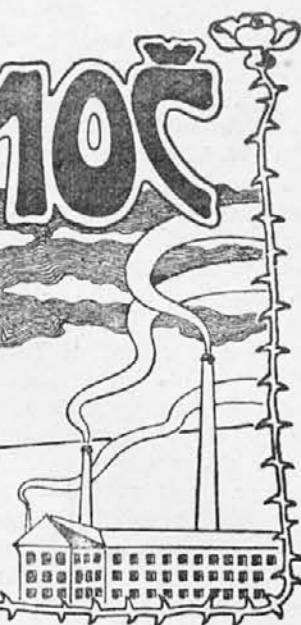

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 25. V LJUBLJANI, dné 21. maja 1909. Leto IV.

vtiske je odnesel odtoč domov, je dejal, da zelo žalostne. »Vsako jutro« — pravi — »sem šel maševat k neki cerkvi v predmestju. Pri cerkvi je majhna prodajalna za liste. Skoro vsak delavec, ki je prišel mimo, je kupil list za dva solda in ga slastno bral. Bili so pa vsi ti listi brezverski . . . Kako hočete torej, da bi vesele vtise prinesel s seboj?«

Zelo poučno. 1. Ta dogodbica kaže, kako visoki cerkveni dostojanstveniki ceni pomen dobrega časopisa. 2. Komu je pripisovati, če krščanska ideja ponekod ne prodira — namreč pomanjkanje dobrega časopisa. 3. Nas vzpodbuja, da naše časopise podpiramo. 4. Nam razkriva vzroke, zakaj katoličani na Laškem tako počasi in slabo napredujejo . . .

Zdaj se pa popel'iva na

Francosko.

Tam štrajkajo poštni uradniki. Nočejo oddajati brzojavov in trgajo brzojavne žice. Gospod Clemenceau, ministrski predsednik, je velik frامason. Ko še ni bil minister, je bil žurnalni in je pisal uvodne članke za radikalno »Aurora«. V tem listu je zagovarjal svobodno misel. Pisal je, da lahko vsak, naj bo delavec ali uradnik, misli, kakor hoče, da ima svobodo pisati in govoriti, kar hoče, kar in kakor se mu zljubi. Ko je postal minister, je, kakor njegovi predniki, delavcem obljubljal starostno zavarovanje, uradnikom pa, da dobe pravičen službeni red. Kajti treba pomisliti, da najsvobodnejša in najnaprednejša država na svetu, Francija, še danes nima službenega reda za uradnike, marveč vlada počenja z njimi, kar hoče. Clemenceau je sicer zaplenil cerkveno premoženje, ki ni njegovo, milijone pa je vtaknil v lastni žep in v žep svojih prijateljev, kakor je zapravil tudi milijone, ki jih je zbornica dovolila za lad'e in kanone — delavskega zavarovanja pa ni izvedel, niti uradnikom dal njihovih pravic. Zdaj pa, ko so se slednji spuntali, jim noče več priznati tiste svobode, za katero se je sam svoj čas zavzemal. Na Francoskem pa imajo tudi delavskega ministra, socialnega demokrata Vivianija. Pa o njem ni

prav nič slišati. »Ne vidi nič, ne sliši nič, kot bil bi mrtva stvar!« Podoben je svojemu predniku Millerandu, ki je tudi socialni demokrat, pa je, kadar so delavci štrajkali, pošiljal nadnje dragonce. Posmehujoč piše o teh dveh možeh list »Gaulois«: »Kaj bi zamerili štrajkujočim uradnikom? Oni so gotovo brali članke gospode Clemenceau'a in pa svoj čas poslušali govore gospoda Vivianija in izvedeli, da jim je svobodno javno povedati svoje mnenje, obiskovati shode, kjer se lahko gospodarje brezobzirno napada in da smejo celo štrajkati, če se jim zljubi. To vse so verjeli in niso pomislili, da gospod minister Clemenceau ni to, kar je bil gospod žurnalist Clemenceau in da gospod Viviani od danes zatajuje gospoda Vivianija od včeraj« — — — — —

Zdaj pa se, prijatelji, poda'va prav daleč, čez morje v

Avstralijo.

Avstralija je angleška last, pa ima tako veliko svobodo in samoupravo, da smemo reči, da je skoro čisto neodvisna. Vlada je tam socialistična, pa ne kakor naši socialni demokratje, ki samo čez farje zabavljajo in preté, da bodo celo državo v zrak zagnali — kadar pa jih cesar povabi na bogato pojedino, rade volje pridejo, kakor zadnjič »sodrug« Pernerstorfer, ki je v fraku in klaku pohitel na veliki diné, katerega je cesar priredil za svojega prijatelja, nemškega cesarja Viljema II., in se ondi pred mogočnim Viljemom prav globoko priklonil, dasi bi Viljem vse socialne demokrate najrajši v salati snedel . . . Torej ta socialistična avstralska vlada je izdelala zdaj sledeč program:

1. Omejevanje useljevanja tujih delavcev, Japoncev in Kitajcev, ker so ti ljudje neorganizirani in zato belokožnim delavcem v delavskem boju skrajno nevarni, ko delajo za siromašne plače. Kdor se hoče v Avstralijo useliti, mora znati pisati in brati angleščino. — To so pametni socialisti, ne pa naši mokračji, ki pridigujejo bratstvo in enakost vseh ljudi brez izjeme, dasi je to — kakor ka-

Spoštuj starše!

Izvirna povest.

(Dalje.)

Prijazno mu seže sodnik v roko in ga uljudno vpraša, česa želi?

»Prišel sem,« odgovori gospod Kozak, »da poravnam dolg tu stoječega, jako poštenega mladeniča.« Potem se obrne proti Rešku, rekoč: »Dragi France! Že nad dvajset let je preteklo, odkar se poznavam; vedno le pri meni delaš in nikdar se še nisva sporekla. Jaz in tvoj pokojni oče sva bila v mladih dneh prijatelja; bil je pošten možak, priden in dober delavec. Jaz sicer nisem bogat, Bog mi je pa vendar toliko podelil, da lahko in brez vse skrbi živim. Znano ti je, da svojih otrok nimam, od danes nadalje si radi tvojega blagega srca moj sin!«

Slednjič se obrne sodnik proti Hrenu in njegovemu hudobnemu pomagaču, rekoč: »Poberita se mi izpred oči! Plačilo za stanovanje sta prejela, kazni radi vajinega hudobnega in surovega obnašanja vaju pa še čaka! V ponedeljek ob deveti uri je obravnava, če je le Bog praviečn, se mora pokazati, kdo da je kriv!«

Leopold samega veselja ni znal, kako bi svoja dobrotnika zahvalil, radost mu je besedo zapirala. Rešek prime veselega mladeniča za roko in ga vede domov. Tudi zidarski mojster Kozak odide. Rešek popelje nedolžnega Leopolda k njegovi bolni materi, koja je jako žalovala radi tolike sramote.

Ko mati sinu prostega ugleda, vesolja vzklikne, rekoč: »Glej, ljubi otrok! da kjer je sila največja, je božja pomoč blizu; zatorej ne sme človek v nesreči nikoli obupati, marveč trdno zaupati v Boga, ki nam vse dá!«

Velikodušni gospod Kozak je pa dal Leopoldu tudi nekaj denarja, da še druge dolge poplača in si potrebnega živeža zase in za bolno mater nakupi. In Leopold se odpravi od doma, pa kmalu radosten zopet domu prihiti z veselo novico, da se ne more denarja znebiti, kajti niti pek, niti mesar, niti kdo drugi, nočejo plačila sprejeti; zakaj, novica o tem dogodku se je v kratkem po celem mestu raznesla. Lepo vedenje poštenega Leopolda je vsakomu jako ugajalo, torej se ni čuditi, da so bili vsi poznatelji etga dogodka veseli in so mu hoteli vsak po svoji moči pomagati. Sploh so pa grajali surovo obnašanje Hrenovo in njegovega oskrbnika Martina.

III.

Prihodnji dan po teh dogodkih gospod Frank nekoliko poprej vstane, kakor po navadi, se urno opravi in reče svojemu služabniku: »Miha, danes je že osmi dan, kar sva v najinem rojstnem kraju, pa ni nama bilo še mogoče, kaj o moji dragi sestri in njenem sinu izvedeti. Še tri dni mislim tu ostati in popraševati, ako ju ne na' dem, bova zapustila mesto ter se zopet na tuje podala. — Danes grem od doma in me ne bo ves dan domov; neki gospodje mislijo napraviti malo veselico na deželi, povabili so tudi mene.«

Kmalu potem se odpravi gospod Frank z doma. Na omenjenem kraju se je bilo že mnogo gospodov sešlo; med njimi je bil tudi oni sodnik, ki je poprejšnji dan nedolžno zatoženega Leopolda izpraševal. Ko dospéjo na določeni kraj, radostno posedejo krog mize. Prične se sedaj jako živahen pogovor; eden drugemu dopovedujejo posebnosti iz svojega življenja. Slednjič se oglasi tudi sodnik in jame pripovedovati o včerajšnjem žalostnem, potem pa tako veselem dogodku. Vsi ga prav radovedno poslušajo, najbolj pazljivo pa gospod Frank. Slednjič vpraša sodnika: »Kako se kli-

žejo razmere in zgled iz Avstralije — v mnogih slučajih čisto nemogoče in neizpeljivo.

2. Varstvo takih industrijcev, ki dovolijo svojim delavcem ugodne in pravične plačilne in delavske pogoje. Industrijci, ki svoje delavce podpirajo in dobro z njimi ravna, bodo osvobojeni gotove vrste davkov. — Dobro, da bi to posnemale evropske države!

3. Podržavljene monopolov in stroga postavodaja zoper kartele, ki odirajo delavca in konsumenta. — Pri nas smo še presneto daleč do tega...

4. Socialno zavarovanje.

5. Splošna uvedba ženske volivne pravice.

6. Referendum; to se pravi, če se gre za važne postavbe, se ima poleg parlamenta sklicati celo ljudstvo, da glasuje.

9. Močna armada in brodovje! — Br! Naše mokače bo pri tej točki kar izpreletel mraz in začeli jim bodo »mravljinci« po hrbtu teči. Ampak avstralski socialisti pravijo, da armada in brodovje potrebujejo, da dežele ne napadejo Japonci in da potem tujec ne podere, kar je domačin z velikim trudom tekom stoletij ustvaril dobrega. Države se ne gradi samo, ampak jo je treba tudi braniti...

Zdaj pa, ljubi tovariš, bi te popeljal nazaj v

Avstrijo,

ampak, kar sva tukaj videla, je boljše, da ne poveva... Tu imamo Buriana, ki je ustanovil v Bosni banko, da bo kmete drla, jih pognala od rodne grude in naselila Mažare, imamo nadalje bana Rauhau, ki zatira na Hrvaškem vso svobodo in vsakega zapre, ki odda na pošti vladi neljube brzojavke, imamo nadalje Košuta, ki je za svoje velike »zasluge« minister in druge take reči... Boljše je, da se razideva, če ne nas znajo še zapreti...

Med brati in sestrami.

Ljubljana. Žensko socialno vprašanje. — V zadnji številki »Naše Moči« navajalo se je pod tem poglavjem nekaj dejanskih slučajev, kako se postopa s posli, ki pričajo, da bi organizacija tudi pri teh ne bila brez haska. Tukaj zopet en nov slučaj. Pri nekem visokostojecem gospodu, služile sta kuharica in hišna. Gospej soprogi sta morala poljubovati roko vedno, če je šla od doma ali če se je vračala, ko je vstala in ko je šla spat. Pri pičli plači, ki sto ja imeli, je bila še bolj pičila hrana. Tako sta bile služkinje končno primorane službo odpovedati. Ko sta vslede tega po vzroku povprašane izjavile, da sta lačni, in da jima kava za večerjo ne more zadostovati, bi ju bil gospod birokrat še kmalu tepel. Da bi se znesel nad njima, jima je v knjižico k spričevalu zapisal »Näheres mündlich«, to se pravi, več povem ustmeno.

S tem spričevalom ubogi služkinji nista mogli dobiti nikjer službe, kajti vsak si je mislil, da mora biti nekaj posebnega in če je šel v resnici tudi poprašati prejšnjega gospodarja, ju je ta seveda tako očrnil, da se je vsaki zbal vzeti taki služkinji.

Ko se je služkinja radi tega pri magistratu pritožila je bila kratko odslovljena in šele intervencija advokata se je posrečilo izposlovati, da se je spričevalo uradno popravilo. Seveda tudi tista packa v spričevalu in pripomba: »Uradno prečrtano«, ni preveč priporočljiva.

Služkinja pa je poleg porave spričevala

zahtevala tudi plačilo zaslužka, hrane in stanovanja za oni čas, ko je z nepostavnim spričevalom zastoj iskala službe. To zahtevo je pa magistrat odbil. Pritožba ki se je zoper to sodbo magistrata napravila na občinski svet, pa še danes leži nekje nerešena in opetovanemu poizvedovanju služkinje se ni posrečilo dognati, kje se je ta pritožba nahajala in zakaj ni nikake rešitve.

To je izmed stoterih en slučaj! Taka je pravica služkinje ki ima dvojno nesrečo: Prvič, da je ženska sploh, — drugič da je služkinja, — kar pomeni za gotove kroge »brezpravna«!

Izlet »Strokovnega društva« ljubljanske predilnice, se je preteklo nedeljo dne 16. maja prav krasno izvršil. Ob najlepšem vremenu, kakršnega nam more nuditi le mesec majnik, smo med cvetjem in zelenjem prebujajoče se narave, pohiteli proti Marijinemu svetišču na Šmarni gori, kjer je imel ob deseti uri dr. J. Ev. Krek cerkveni govor in sveto mašo s petimi litanijami. Zares krasno so pele pri sveti maši in litanijah gospodične Grilove in Ivanka Bratetova pod vodstvom organista gospoda Jovana, katerim izreka odbor najiskrenejšo zahvalo. Po končani službi božji smo se šli nekoliko pokrepčati in napisati razglednice svojim znancem in prijateljem, potem pa smo še nekoliko pogledali z gore v nižavo in smo se nasrkali goskega zraka. Okrog poldneva pa smo se podali iz gore v nižavo proti prijaznemu št. Vidu, kjer smo imeli skupni obed pri Jagru. Polvaliti moramo točno potrebo in nizke cene. Po obedu je predsednik Fr. Kos pozdravil članice in člane in vse druge goste, ki so se udeležili izleta in je izrekel vsem zahvalo za tako obilno udeležbo, predvsem se je zahvalil dr. Kreku za njegovo res požrtvovalno naklonjenost delavstvu ljubljanske predilnice, da je prihitel iz daljnega Dunaja, da je opravil službo božjo na Šmarni gori. Nadalje je omenjal da je gospod dr. Krek tudi pred 15. leti prvič prihitel s predilniškimi delavci na Šmarno goro in je pri tej priliki prvič zasnoval načrt za kršč. organizacijo na Slovenskem. Konečno je tudi priporočal naj se ta izlet vrši vsako leto in naj se povabijo tudi druga društva, da se bodo udeležila tega delavskega praznika. Na to je g. dr. Krek odgovoril, da je res nekoliko truda, če on pride z Dunaja, a to on rad stori za nas predilniške delavce, ker smo veseli ljudje, če smo prav reveži. Potem se je spominjal pred kratkim umrle delavke Marijane Bogataj, ki je vselej šla na Šmarno goro in je njemu nabrala šopek gorskih cvetic, in k temu bodi omenjeno, da je društvo dalo za dve sveti maši na Šmarni gori v njeni dušni blagor. Konečno je pa g. dr. Krek vsemu navzočemu delavstvu napil. Potem je še govoril podpredsednik Alojzij Lukner, ki je omenjal, kako je dr. Krek pred 15. leti na Brodu pri Žibertu vsejal seme krščanskega socializma, ki je sedaj že vzrastlo v mogočno drevo, ki že tudi sad rodi. Nazadnje nas je pa še slikal g. Ludevit Klun. Konečno pa smo se počasi razšli vsak proti svojemu domu veselega srca v nadi, da se drugo leto zopet veselo snidemo na Šmarni gori.

Idrja. V Spod. Idriji je pred kratkim umrlo neko mlado dekle, podpornica sokolov in požarne brambe. Iz Idrije so šli na pogreb, oddelek sokofov, med njimi tudi učitelj pripravnice na mestni realki Gangl, kateri je pri odprtem grobu govoril pokojnici v slovo. Med drugim je zbranim položil sledeči protest. Tu zbrani protestujemo proti vsem onim silam, ki

jemljejo tako mladim bitjem njih dražestno življenje. Tudi mi bi se strinjali z Gangl in protestirali z njim vred, ako bi on res imel namen protestirati proti oni sili pri kateri si je dekle sama nakopala bolezen, ali Gangl ni mislil na to silo, ampak vse drugačno, proti kateri sili pa ni moremo protestirati, ter tudi ako bi, bi bilo brezuspešno. — Dne 8. t. m. se je ustrelil 37 let stari rudar in soc. dem. Iv. Brus, do tega koraka ga je pripeljalo najbrže njegovo brezversko življenje. Pri njegovem pogrebu ga pa ni bilo sodruga ali Ganglina, da bi vložil protest proti sili katera je vze la Brusu še nestaro življenje. Prav pa bi bilo da bi bili vložili delavci protest proti silam, ki se imenujejo geruš, ponočevanje in slabi časniki, katere sile so vzele v kratkem že štirim delavcem njih brezversko življenje, ako bi delavci vse to opustili, bi se tudi take sile, katere jemljejo na tak način življenje — njih ne dotikale.

Goričane. Dne 12. t. m. je v oddelku ki se imenuje satinirzal, poškodovalo desno roko, in sicer dva prsta na desni roki Ivanu Krel, radi katerega smo bili v dotičnem oddelku jako prestrašeni, in komaj smo prišli iz strahu malo v red, na kar je zadela 15. t. m. zopet v dotičnem oddelku še večja nesreča Ivana Omejca, katerega je stroj prijel in mu zadal težko telesno poškodbo na desni roki, ki mu najbrž ne bo več služila za vsakovrstno delo. Pomislite, kakšen strah in vse v enem oddelku! Vsi delavci smo rekli, saj bi se že človek kmalu na šilt ne upal priti. Ko odide nesrečni Omejc iz tovarne, kmalu se sliši druga nesreča in ravno isti dan, in sicer v oddelku brusilnega lesa. Prijel je valjar delavca Andreja Bradeško, zopet za roko in mu en prust na roki zmečkal. In zdaj pa pomislite, kakšen strah v tovarni. Delavci skoraj od strahu brezumi. In uradniki so pa takorekoč od veselja trapasti. Jako nedostojno se je obnašal neki Babnik, ki ma tako dobro srce, da se je nesreči smejal!

Žensko soc. vprašanje. Misel za starostno zavarovanje je zdaj zahteva časa. Ni mi potreba o tem obširneje razpravljati, saj o tej stvari so že časniki mnogo pisali, dovolj je da pogledamo v našo vsakdanjo življenjsko knjigo in takoj bomo videli koristi te naprave. Skrb za starost, ki je ravno pri nižjih slojih žentstva že tako stara in jih je že mnogo uničila duševno in gmotno. Marsikatera ki nima veselja niti poklica za zakonski stan, uda se podlim strastem največ zaradi tega, ker misli da bo s tem prišla do druge zakonske polovice, ki ji bo v bolezni in starosti opora. Mnogokrat si s tem nakopljejo še večjo skrb za starost, včasih celo za dva bitja in še več. Zato je upati da bodo dekleta z veseljem sprejela to zavarovanje, le žal, ako se nam delavni čas kaj kmalu ne skrajša in sicer postavno, in poselski red ne izpremeni, bo malokatera potrebovala starostne podpore, saj jih večina prej obnemore in če tudi ne, kdo pa mara za staro služkinjo ako ni že porei več let v hiši. Usmiljenja vredna je vsaka služkinja, ki si v starosti 50tih let ali še več mora iskati nove službe. Izmed brezštevila slučajev ki stori dekleta nesposobne za službo, hočem tu le nekatera navesti. Med gojenkami zavoda sv. Nikolaja v Trstu jih je sedaj pet ki so nezmožne za stašno službo. Prva je neka 60 let stara Fajdiga, rodom z Notranjskega, ki vsled starosti ni več za službo. V zavodu dobiva že skozi dve leti hrano in stanovanje brezplačno. Vodstvo zavoda se je obrnilo na dotično županstvo, naj bi ji na kakšen način pomagali, bodisi z de-

četa zatoženi mladenič in njegova nesrečna mati?»

»Mati se zove Marjeta Kramar in njen sin Leopold,« odvrne uljudno sodnik. Pri teh besedah sodnikov Franku nekako čudno prihaja, rdečica ga obliva, ime vdove in njenega sina se mu znano dozdeva.

Po obedu zaprosi sodnika, naj bi mu natančno sporočil, kar mu je o tej družini znane. Pove mu tudi v kratkem svoje dogodke; kako je pred kakimi petnajstimi leti v ravno tem mestu drago sestro z malim sinkom zapustil. Sestra in njeni sin se ravno tako kličeta, kakor omenjena družina. Poprosi ga, ako bi mu bilo mogoče še kaj bolj natančnega zvedeti o teh osebah in mu to takoj sporočiti.

Sodnik mu odvrne, rekoč: »Ker sem prepričan, da vas ne radovednost, marveč b'agi namen, revnim ljudem pomagati, sili, kaj več o tej družini poizvedeti, sem pripravljen vas po svoji moči podpirati. Pridite torej jutri ob deseti uri v sodnijo, izpraševal bom zatoženca o njegovem poprejšnjem življenju, lahko se boste prepričali, je li isti, kojega iščete ali ne. Zagotavljam vas pa, da bo govoril go. o resničo, zakaj poštenost in blagodušnost se mu bereta z obličja.«

Komaj pričakuje gospod Frank prihodnjega dne, veselje in žalost mu polnita srce; kmalu se mu bo srčna želja spočila ali pa morebiti radost v žalost premenila.

Ob deseti uri prihodnjega dne hiti gospod Frank urnih nog v sodnijo. Željno pričakuje videti mladeniča, ki mu je morda tako blizo v rodu.

Duri se odpro in v dvorano vstopi mladenič lepe in visoke rasti pa medlega, bledega obraza. Obleka mu je slaba in obnošena, pa vendar čedna in snažna. Prijazno pozdravi navzoče in sramežljivo obstoji pri durih. Sodnik ga prijazno ogovori in mu ponudi stol. Potem mu veli, naj mu natančno razloži vse, kar mu je o njegovem poprejšnjem življenju še znane.

Leopold se vsede in jame pripovedovati: »Moj oče so bi cesarski uradnik v Kamniku. Ko e leta 1815 ošabnega Napoleona, francoskega carja, božja kazen zadela, zgrabili so prebivalci lepe avstrijske dežele z veseljem za orožje, da preženo z dežele sovražnika cesarja in domovine. Tiudi moj pokojni oče niso mirovali, deli so puško na ramo, se poslovili od mater in mene, bil sem takrat še mal deček, in

šli so v vojsko. Kmalu potem brali smo v časnikih, da je Bogu v njegovi vsemogočnosti padlo našega ljubega očeta k sebi v boljše življenje poklicati. Padli so v krvavi bitki pri Ebersbergu. Umirajoč v naročju nekega prijatelja snamejo ta-le prstan s prsta in ga prosijo, naj ga moji materi v večni spomin izroči. Zadnje besede umirajočega očeta so bile: »Ljubi prijatelj, sporoči moji ženi, naj moli za me in naj najinega Leopolda v božjem strahu vzgoji, da bo enkrat dober kristjan in pošten državljani.« Moja mati so sprejeli prstan in sporočilo pokojnega očeta z žalostnim srcem, učili so tudi mene moliti za umrlega blago dušo in izročili mi v vedni spomin omenjeni prstan. Moja mati so bi i hči premožnih starišev in so po njih podedovali nekoliko tisoč goldinarjev. Imeli so tudi brata, ki je bil žitni kupec. Po smrti mo'ega očeta prosil je mater, bi li ne hoteli pri njem v Ljubljani stanovati, ker mu je jako težko brez gospodinje biti. Mati mu kaj radi dovolijo, zakaj z bratom sta se pristrčno ljubila. Posodili so mu tudi podedovani denar, zakaj mislili so, kupčija z žitom je dobra, z mojim denarjem si bo družega pridobil, in vsi bomo lahko in srečno živeli. Pa človek obrača, Bog pa obrne. Nenadoma je zadela strijca strašna nesreča. Tri s pšenico napolnjene ladje

narjem ali kako drugače. »Dobrosrčno« županstvo je odgovorilo: »Čudimo se da jo tako dolgo notri imate, kadar ne bode več zanjo marali jo pa na cesto vrzite.« Neka druga 45 let stara ženska, zelo pridna in delavna, imela je tudi nekaj denarja prihranjenega. Pred sedem leti je popolnoma oglušila in od istega časa ne more več službe dobiti. V teku časa porabi a je ves svoj prihranek. Letošnjo zimo, ko ji je denarja zmanjkalo, a službe ni imela, prišla je v obup in sklenila je, si življenje končati v valovih morja. Pred tem korakom rešila jo je neka Marijina družabnica in jo je pri sebi obdržala za nekaj tednov, potem jo je pripeljal v zavod, kjer se še sedaj nahaja. Zopet tretja oseba v istem zavodu, ki je poprej celo vrsto let služila v zadovoljnost svojih gospodarjev je pri zadnjem gospodarju služila osem let. Enkrat pa je bilo gospodarju nekaj pokradenega, poleg drugih bila je tudi ona tatvine obdolžena, radi katere je morala tri tedne v preiskovalne zaporu sedeti, to je pa tako močno vplivalo na njen razum, da se ji um omračil in tako je za službo nezmožna. So še druge dve komaj čez dvajset let stare, ki jima um večkrat le trenutno potemni, vendar jih v nobeni službi dolgo ne obdrže, ker se boje sitnosti. Koliko je še drugih slučajev, a za danes bodi dovolj.

Gradec. Slov. katol. akad. tehn. društvo »Zarja« si je izvolilo na svojem I. občnem zboru dne 14. t. m. za letni tečaj 1909, sledeči odbor: Predsednik: jur. Anton Ogrizek; podpredsednik: med. Andrej Arnšek; tajnik: jur. Joško Ilc; blaginik: teh. Franjo Rueh; knjižničar: med. Ljud. Kramberger. Gospodar: med. Stjep. Deanović; odb. namestnik: med. Ljud. Horvatin.

Umrljivost vsled alkohola. V medicinski akademiji v Parizu je 19. novembra 1907 govoril dr. Fernet o tem predmetu. Za podlago njegovih izvajanj so mu služili podatki, katere je nabral v nekaterih pariških bolnicah in blaznicah. Izvajal je sledeče: v tretjini slučajev je alkohol vzrok smrti, in sicer kot glavni vzrok pri eni desetini, kot postranski vzrok pri dveh desetinah umrlih. Pri umorobolnih uniči polovico bitij. Alkoholizem je v resnici velika socialna nevarnost. Komur je blagor ljudstva pri srcu, naj dela po svoji možnosti in je tudi njegova dolžnost, da se alkoholu napove boj na celi črti. — V seji medicinske akademije v Parizu poroča dne 3. decembra 1907 dr. Reynier o alkoholizmu in tuberkulozi. Izvaja sledeče: Alkoholizem ni le vzrok in ne pospešuje samo izbruha pljučne jetike, ampak je tudi vzrok tuberkuloze, ki napade človeka tudi na drugih delih telesa. Ne zgodi se to samo v mladostnih letih, tudi v poznejših. Pri na kostni jetiki obolenih ljudeh ki so nad 40 let stari je alkohol vzrok da od teh 9 odstotkov oboli za to boleznijo. Pijanec ne gleda niti na svoje zdravje, v nemar pušča s pitjem tudi svoje otroke in vnuke — ako tudi sam ne zbolí, obole lahko njegovi potomci. Mnogo slučajev tuberkuloze pri otrokih in pri ljudeh v mladostnih letih povzete je na rovaš starišev. Kongres prosi toplo oblastva in jih svari, da rešijo, kar se še da rešiti, da ohranijo domovini sinove, ktera prej ali slej nima zadostnega števila vojakov, ako se ne odpravi pijanstva.

Prometna zveza.

Za mesec majnik je plačati mrtvaščino za 1. Rudolf Klar, Hütteldorf. — 2. Marija Semer-

nik, Spodnji Dravograd. — 3. Herman Fritschmer, Dunaj. — 4. Jožef Domeuscig, Št. Hipolit. — 5. Adolf Bernatek, Dunaj. — 6. Marija Baumann, Hochfilzen. — 7. Ivan Maccani, Trient. — 8. Ana Naksera, Bosanski brod. — 9. Frančiška Zimmermann, Feldkirch. — 10. Cecilija Reiter, Steyer. — 11. Vid Reiter, Steyer. — Plačati je torej za 11 smrtnih slučajev po 5 v, skupaj 55 v, ki se plačajo pričenši z mesecem junijem.

Socialni demokratje kot delodajalci. Kako malo resno jemljejo sodrugi svoje lastne nauke v socialni pravičnosti, kadar imajo sami gospodarske vajeti v rokah, kažeta ta dva slučaja. Soc. demokratska uprava ljudskega doma je odpuстила nedavno večje število kurjačev - sodrugov. Nato je izdala zveza strojnikov in kurjačev letak, v katerem napade svoje lastne rdeče voditelje in pravi, da so bili oni kurjači odpuščeni radi tega, ker si niso pustili vsega dopasti in so zahtevali ureditev delavnega časa! Kurjači so morali delati 70 ur na teden; nedeljskega počitka sploh ni bilo, le enkrat na teden je bil en popoldan prost. Razven kurjačev so rdeči krvososi odpustili tudi one strojnike, ki niso hoteli takoj nadomestiti odpuščene kurjače. Za odpuščene se je zavzela strokovna organizacija — a zaman. Mastno plačani voditelji pač nimajo srca za bedne sodruge, če so sami na krmilu. Delavci, odprite vendar svoje oči. — Kako skrbni so za revne uslužbenke, so pokazali rdeči magnati tudi v Langenbergu na Saškem, kjer je večina občinskega sveta v njihovih rokah. Ta rdeča večina je namreč odbila prošnjo občinskih nastavlencev za draginjsko doklado z utemeljitvijo, da ni nikake draginje. Drugod pa se povsod usiljujejo revnim stanovom za zastopnike njihovih koristi! Hinavci!

Od nekod. Kdo farba. V soc. demokratičnem časopisu »Eisenbahner« se je že meseca listopada bralo, da dobijo vsi železnični čuvaji od meseca vinotoka naprej po 100 kron več letne plače. Tisti ki so dobili 1. julija leta 1908 800 K dobi 900 K, tisti pa so dobili 1. julija 900 K dobi 1000 K in tisti ki so dobili 1. julija 1000 K, dobi 1100 K. »Eisenbahner« št. 33, z dne 20. listopada 1908, ej pa že prinesel razpredelnico, ki je ravno tako lepa za železniške čuvaje, kakor je zgoraj imenovano. Ravno dotična številka tega lista že sama hvali takole. Vidite, železniški čuvaji, to so vam vse soc. demokratje priborili. Torej agitirajte prav pridno, da se bo naše društvo pomnožilo od 50 tisoč na 100 tisoč udov. Od tistega časa je pa že preteklo pol leta, pa še sedaj ni noben železniški čuvaj tega dobil, kar je že lani soc. demokratični list obetal. Černilni mazač rdečih apostolov je 13.421 čuvajev in še vse pomožne čuvaje pošteno nafarijal. Pa se še dobijo med čuvaji, posebno med mlajšimi taki, ki vse verjamejo; če je še bolj debelo zlagano, kar soc. demokratični listi namažejo. Resnica je pa le ta. Vsi dotični čuvaji, ki so prvega prosinca 1909 že imeli 17 let definitivne službe, imajo še vsi danes samo 900 K letne plače. Vsi dotični čuvaji, ki so pri soc. demokratičnem društvu vpisani, pa tako radi rdečim apostolom verjamejo, kar njih časopisi namažejo so že lani vse zgorej omenjene kronce v žepu imeli. Ker pa lani ni bilo nič, jih je pa za letos njihov časopis že troštal, da do 31. majnika bo pa gotovo. Pa 1. majnik je zopet ničlo prinesel. Pa kaj je soc. demokratom na tem, ako ostanejo lažnjivci, ki le v agitacijske namene lažejo. Pa so ti reveži od železniških čuvajev, ki so pri soc.

hiši okroglega. Grem tedaj k gospodarju in ga ponižno prosim, naj bi nekoliko časa počakal, pa ložje bi bil kamen omečil, nego njega. Zaman je bilo moje tarnanje, zaman moje nadlegovanje, zaman moje prošnje, zaničljivo se je od mene obrnil in mi duri pokazal. Drugi dan pošlje hudobnega oskrbnika s poveljem, ako ne plačamo do ga, naj nam naše imetje proda in naju s hiše požene. Moja bolna mati so ga pohlevno prošli odloga, vsaj za malo časa, pa vse zaman, hudobnež je jel bolno mater zmerjati in zaničevati, mene obide sveta jeza, zgrabim hudobneža in ga pahnem skozi duri.

Na hodniku se zopet spoprimeva, pa jaz radi glada in mnogih skrbi oslabljen, sem kmalu obnemogel, in hudobni Martin bi me bil gotovo še hušje mučil ko bi mu ne bil pošteno Rešek ubranil. To je natančni popis mojega dosedanjega življenja, govoril sem golo resnico. Dobro spoznam da sem se slabo obnašal in kazni zaslužil, vendar ponižno prosim odpuščanja, zakaj vsak otrok, kateri stariše ljubi in spoštuje, bo raje vse, celo smrt pretrpel, nego dovoil, da bi se z očetom ali materjo grdo ravnalo.

(Konec prihodnjič.)

demokratičnem društvu, še tako zarukani, da ne izpregledajo, kako da jih rdeči voditelji farbajo. Tako se sedaj zopet lahko pol leta naprej troštajo in prav pridno nosijo svoje težko prislužene krajcarje v soc. demokratično blagajno. Pa ta blagajna skorej gotovo nima dna, ker morajo tako visoko mesečno članarino plačevati. Ali so pa sami trotje notri, da vse sproti po'edo, kar njih pridne čebelice prinesejo. Nekaj sem slišal, pa ne vem ali je res ali ne, da so doli nekje na Ogrskem nekje tako velike čebele, da kar vsaka kar s košom nosi. To bi bilo dobro, da bi tudi v soc. demokratično blagajno njihove pridne čebelice pričele s košom noter nositi. Morebiti da bi se potem toliko zamašila, da bi kaj notri ostalo. Potem bi se tudi mesečna članarina vsaj za nekaj zmanjšala.

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznena dezalna lekarna
pri
„Mariji pomagaj“
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1
poleg jubilejnega mostu
Mr. Ph. Milan Leusteka
priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Lukić Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert
Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča
svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVO SE VLJUDNO PRIPOROČA
SPECERIJSKA TRGOVINA
IVANA TONICH
TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

so se potopile, premoženje je zapadlo dolžnikom in reveži smo postali v nekoliko dnevih. Stric ni mogel sramoto prenašati; pobegnil je z zvestim služabnikom, nihče ni vedel kam. Moja mati, poprej dobrega vajeni, so jako težko revščino trpeli; z delom svojih rok so si toliko prislužili, da sva se pošteno preživela. Ko sem jaz nekoliko odrasel, jel sem hoditi v šolo. Po dovršeni normalki prosim mater, naj mi dovolijo obiskovati gimnazijo. Mati bi mi bili radi dovolili, pa manjkalo je denarja še za vsakdanje potrebe, tedaj mi na šolo še misliti ni bilo. Čez nekaj časa si poiščem službe. Bil sem tako srečen, da dobim službo pisarja v pisarni gospoda Anžona, mestnega odvetnika. Gospod Anžon me je rad imel, kakor lastnega otroka; vse težave, ki so mi srce težile, sem njemu potožil in pomagal mi je, ako je le mogel. Pa nenadoma ga je Bog k sebi poklical. Moja mati so med tem nevarno oboleli, jelo se nama je strašno hudo goditi. Cel dan sem hodil okrog in iskal dela, da bi bil sebe in bolno mater preživel, pa ni ga bilo človeka, ki bi se me bil usmilil. Zdravnik, revežem drugi oče, je kupoval za bolno mater. Bližal se je čas najemščino plačati, pa nisva imela z materjo pri

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklce. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645.15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosil	25 000 ton
Amerika	"	24.000 "
President Lincoln	"	20.000 "
President Grant	"	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1½ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje Eger, naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotavljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v

konfekciji za dame

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
Prej. g. Jos. Černe.
Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

zlatih, srebrnih, tula in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihajnih ur, uhanov in pristanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo fouraitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zalogo strun za nihajne ure v vseh dolžinah in debelostih
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po $4\frac{3}{4}\%$, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnjša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik, podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova bliza.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:
Mart nova cesta 24

Velika zaloga špeceriljskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.